

Øystein Fardal:

Kvalitetskontroll av periodontal behandling

Det er utviklet en rekke metoder for å måle effekten av periodontal behandling. Det er imidlertid lite standardisering mellom disse metodene. Denne avhandlingen foreslår en modell for kvalitetskontroll av periodontal behandling. Modellen er i fire hoveddeler og det er utført preliminære studier for å teste den.

Første del inneholder et før-behandlingsintervju for å kartlegge hvordan pasientene er forutinntatt. Målet var å lage en pasientprofil som er representativ for det området hvor praksisen befinner seg.

Preliminære studier av henviste pasienter viste at 73 var bekymret for den forestående periodontale behandlingen. De fleste av disse pasientene var bekymret for ubehag og smerte. Størsteparten av pasientene hadde bare diskutert behandlingen med den nærmeste familien og ca. 50% hadde lest om periodontal sykdom i pressen. De aller fleste pasientene valgte å ta en lav risiko i forhold til det å miste tenner.

Målet med andre del var å få en tilbakemelding til klinikerne om hvordan pasientene selv oppfatter den periodontale behandlingen. Smertediagrammer ble brukt for å måle de forskjellige seanser og stadier som den periodontale behandlingen inneholder.

Preliminære studier viste at pasientene generelt rapporterer lave smerteverdier for behandlingen. Høyest gjennomsnittsverdi hadde anestesi i overkjevens front (18 av 100 mulige). 96% av pasientene syntes at periodontal

Øystein Fardal forsvarte den 10. juni 2002 sin avhandling «Periodontal Therapy in a Specialist Practice: Factors affecting patients' preconceptions, perceptions, compliance and outcomes of treatment» for den filosofiske doktorgrad, Ph.D. Avhandlingen gikk ut fra «The Queen's University of Belfast», N. Ireland, hvor doktoranden avla odontologisk embetseksamen i 1981 og disputerte for «Master of Dental Surgery» i 1987. Veiledere var professor Gerard Linden, «The Queen's University of Belfast» og professor Anne C. Johannessen, Universitetet i Bergen. Artikler fra avhandlingen er publisert i *Journal of Clinical Periodontology* og *Journal of Periodontology*.

Det er mottatt støtte til deler av avhandlingen fra Statens helsetilsyn og «Ole Smith Houskens Fond» ved Den norske tannlegeforening.

behandling ikke var mer ubehagelig enn konvensjonell tannbehandling, for eksempel fyllingsterapi.

Tredje del omhandler den viktige vedlikeholdsfasen etter periodontal behandling. Pasientetterlevelse av anbefalt terapi ble målt over en 10-årsperiode. Samtidig ble det foretatt en registrering av antall nye pasienter som valgte å gjennomgå den anbefalte periodontale behandlingen.

Preliminære studier viste en langt høyere pasientetterlevelse (87%) enn det som rapporteres internasjonalt. Flere faktorer som kan influere pasientetterlevelse ble undersøkt og diskutert. Kun 3,2% av nye henviste pasienter over en 4-årsperiode valgte ikke å gå videre med den anbefalte periodontale behandlingen.

Fjerde del måtte den direkte effekten av periodontal behandling i form av tanntap. Tanntap over en 10-årsperiode ble sammenholdt med pasientens alder, kjønn, familie disponering, medisinsk anamnese, periodontal diagnose, oral hygiene, røyking og etterlevelse av vedlikeholdsbehandlingen.

Preliminære studier viste et gjennomsnitt tanntap på 0,036 tenner per pasient per år for de pasientene som hadde gjennomgått periodontal behandling. Dette resultatet er likt eller noe bedre enn tilsvarende internasjonale studier. Statistisk viste sammenhengen mellom alder (over 60 år), mann og røyking en høyere risiko for å miste tenner.

Modellen er laget for å fungere på to nivåer. Først og fremst som en internkontroll i dental/periodontal praksis. I tillegg, ved å samle inn data fra representative praksiser, kan resultatene brukes til å lage regionale, nasjonale og/eller internasjonale standarder for periodontal behandling.

Adresse: Kvednabekkveien 4, 4370 Egersund.
E-post: fardal@odont.uio.no